

Druckster-Uitgeverster

Sam: Maatschappij HET LICHT

bestuurder:

P. DE VISCH, Ledeberg-Gent

.. REDACTIE ..

ADMINISTRATIE

HOOGPOORT, 29, GENT

VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.

ABONNEMENTSPRIJS
BELGIE

Drie maanden fr. 3.25
Zes maanden fr. 6.50
Een jaar fr. 12.50

Men abonneert zich op alle postbureaus

DEN VREEMDE

Drie maanden (dagelijks verzonden) fr. 6.75

Bekendmakingen

VERORDENING

betreffend het branden der paarden der burgerlijke bevolking.

§ 1. Alle paarden toebehorende aan de burgerlijke bevolking van het Etappengebied, uitgenomen de paarden jonger zijnde dan 3 jaren moeten tot den 7 Oktober 1915 op den rechter achterbil met een brandijzer «E» gebrand worden.

§ 2. De eigenaars zijn verplicht de hierop betrek hebbende nadere bevelen uitgaande van de Etappenkommandanturen strikt na te komen.

§ 3. Ieder paard boven de 3 jaar, die na den 7 Oktober 1915 den bepaalden stempel niet draagt, wordt verbeurd verklaard zonder vergoeding. Bovendien zal de gemeentete, waar zulk een paard aangetroffen wordt, met eene zware geldboete belast worden.

§ 4. Voor de verkoop en de verwisseling van paarden is de toelating van de bevoegde Etappenkommandanturen vereischt, nu zoals voorheen.

§ 5. De aanvragen voor uitsluiting van de bepaling onder § 1 kunnen uitsluitend voor volbloedpaarden en paarden toebehorende aan onderdanen van neutrale staten, aan de Etappen-Inspectie gericht worden.

Gent, den 24 Augustus 1915.

Der Etappeninspekteur,
Graf von Westarp,
Generalleutnant.

BIJVOEGSEL TOT VERORDENING

betreffend hoogste prijzen van 8 Augustus 1915.

(Et. Verordeningblad bladz. 44).

1. De straffoepassing krijgt het volgende bijvoegsel:

In geval van overschrijding van de hoogste prijzen kan nevens de in verordening van 8 Augustus 1915 bepaalde straffe eene durende of tijdelijke sluiting van de onder-

neming, alsook de verbeurdverklaring van de daarin bevindende goederen toegepast worden.

2. Buitendien is ieder winkelier verplicht een in duitsche en vlaamsche taal nauwkeurig opgemaakte prijscourant van de ten koop gestelde levensmiddelen voor zijn vitrien uit te hangen, derwijze, dat men het van buiten goed lezen kan.

Gent, den 24 Augustus 1915.

Der Etappeninspekteur,
Graf von Westarp,
Generalleutnant.

VERORDENING

betreffend de aanmelding van gestorvene huisdieren.

§ 1. Ten einde het vervoer van gestorvene groote huisdieren naar de inrichting tot uitbating van krenge (paard, rund, enz.) in Thourout gevestigd, te voltrekken, moet in geval van sterfte dadelijk de burgemeester door den eigenaar verwittigd worden.

§ 2. De burgemeester is op zijne beurt verplicht deze verklaring over te maken zoo spoedig mogelijk aan de naast bijgelegen militaire post.

§ 3. Overtreding dezer voorschriften wordt gestraft met geldboete tot 300 mark of met gevang tot 3 weken.

Gent, den 28 Augustus.

Der Etappeninspekteur,
Graf von Westarp,
Generalleutnant.

BEKENDMAKING

Ik breng ter kennis van de bevolking, dat de goederen geleverd door het Amerikaans Hulpkomitee niet zullen worden aangelegd door de Duitse troepen in het gebied van mijn leger.

A. H. Qu., 23 Augustus 1915

Der Oberbefehlshaber
Herzog Albrecht von Württemberg

lementair besloten en aangegaan wordt.

De bijzondere heeft een tribunaal en zelfs een hooger beroep. Wij willen het zelfde voor de naties, namelijk een internationaal tribunaal of scheidsrecht dat beslist over de geschillen ontstaan tusschen twee of meer landen.

«Le Bien Public» zegt dat eene scheidsrechtelijke uitspraak niet altijd den oorlog zou vermijden, omdat de natie die in 't ongelijk zou gesteld worden, zulks zich niet altijd zou laten welgevalen.

Daar steekt meer schijn van waarheid in dan werkelijkheid.

Voor ons is het onbetwistbaar dat een Internationaal scheidsrecht over eene zedelijke kracht zou beschikken waarvoor iedereen zou moeten bukken.

Dat zedelijk gezag zou vooreerst zijn oorsprong vinden in de groote waarde der mannen die het samenstellen en voor wie iedereen den hoed zou afnemen.

Ten tweede, eens dat scheidsrecht samengesteld, ware het gevaarlijk voor eene natie van zich niet aan zijne uitspraken te onderwerpen, want de kwaadwillige natie zou riskeeren nagenoeg geheel alleen te staan als miskontente.

De overgrote meerderheid der volkeren zouden zich tegen haar keeren en op die natie al hunnen invloed doen wegen opdat zij het breukspel niet zou worden van den wereldvrede.

En nu dat de democratie reuzenstapen doet, klimt ons vertrouwen meer en meer en zullen de propere godsgelersde theorien weldra het oud ijzer gaan vervoegen. Hoe eerder hoe beter.

F. H.

Het doordringen van Japan

De heer Knobel, een gewezen nederlandsche consul, die jarenlang te Peking woonde en de dingen van nabij kon onderzoeken, komt in Vragen van den Dag eene studie te laten verschijnen over de toestanden in Azië die de algemeene aandacht getrokken heeft.

Na in breede trekken gewezen te hebben op de reusachtige ontwikkeling die gedurende twintig-derig jaren vastgesteld is in Japan, op elk gebied, komt Knobel op zijne beurt tot het op de feiten steunend besluit dat Japan, zoowel op politiek als op economisch gebied, ten slotte een gevaarlijke concurrent moet worden voor alle naties van de Oude Wereld.

Knobel bedient zich dan ook van al de door hem gekende feiten om de algemeene aandacht te vestigen op de japanesche behoudende politiek van doordringen in China, die voor allen die er wat van kennen meer en meer te hooren en te zien geeft dat het keizerrijk van de Opkomende Zon neer meer en meer op uit is om grof spel te spelen in China — om er zijne schaaies goed in het droge te brengen terwijl de europeesche landen zich onderling zoo verwarven in den huidige oorlog dat zij hoegenaamd niet meer in staat zullen zijn om zich met deaken van het Oosten in te laten.

Het is voor den schrijver een onbetwistbaar feit dat Japan streeft naar de uitsluitelijke oppermeeerschappij in de Gele Zee en in Oostelijk Azië. En de overeenkomst die hij China heeft weten af te dwingen ziet er alleszins zoo uit dat de Mikado zich in dit land kan beschouwen en bewegen als oppermachtigen heer en meester!

Men zou zich in Europa leelijk bedriegen, roept Knobel verder uit, als men zou denken dat Japan nog zal te bewegen zijn om afstand te doen van de overwegende voordeelen die het dank aan zijne stontmoedigheid, dank aan zijne taaiheid — en dank aan de politieke toevallen in deze streken heeft weten te bekomen.

Onbetwistbaar staat vast dat China op de helling is gedreven langs waar het onder hte protectoraat van Japan moet glijden en verscheidene groote russische bladen zijn het sedert geruimen tijd eens om te bekenen «dat de stontmoedige Japs er steeds dieper en vaster doordringen, zich sterker en sterker nestelend bij iedereen stap dien zij voorwaarts doen.»

Schrijver komt dan ook tot het besluit dat de steeds aangroeiende reuzenmacht van Japan in China van jaar tot jaar een dreigend gevaar wordt voor de europeesche machten die belangen hebben in het Hemelsch Rijk.

Verder gelde het volgende door de betekenis der vlucht welke de Japaneesche scheepvaart neemt.

Men verzekeerde ons dat de Nippon Yusen Kaisha aan het inrichten is van een regelmatigen stoomscheepvaartdienst tusschen Japan en New-York, looppend door het Panamakanaal. Zes groote schepen van de machtige maatschappij, die thans op de oostelijke zeeën varen, zijn reeds aangeduid reer den dienst langs deze nieuwe

lijn, die van groote betekenis moet genoemd worden.

Bij dit alles meenen wij ook het volgende te moeten vertalen, dat uit New York aan den engelschen Daily Telegraph wordt gezonden:

Lange officieelen weg wordt hier bekend gemaakt dat de vijf pakketboten der Pacific Mail Steamship Company, verkocht zijn aan de Atlantic Transport Company, eene hulpmachtschappij van de engelsche International Mercantile Marine.

Er is hier sprake van de vijf zeereuzen Mongolia (13.690 ton), Mandshuria (13.000 ton), Corea (11.276 ton), Siberia (11.428 ton) en China (5.600 ton).

Men weet nog niet onder welke vlag deze schepen nu zullen gaan varen, maar men veronderstelt dat de twee eerste onder de amerikaansche vlag zullen gebruikt worden voor den transatlantischen dienst.

De verkoopende maatschappij heeft verklaard dat zij haren dienst heeft opgegeven omdat zij de concurrentie tegen de japanesche stoomvaartmaatschappij niet kan vol houden — wijl de nieuwe wet haar verbied mannen van het geel ras aan boord te nemen.

En ten slotte nog het volgende:

De amerikaansche algemeene consul van Yokohama meldde herhaaldelijk dat er eene ongewone bedrijvigheid heerschte op de japanesche werven voor het bouwen van groote schepen.

Zes der werven werken dag en nacht. Op de werf van Nagasaki werkt men te gelijk aan vier schepen van 7.300 ton en aan vier van 3.700 ton. Op de werf van Kobe, die aan dezelfde maatschappij behoort, werkt men aan een schip van 4.800 ton, en aan een ander van 5.300 ton. Op de werf van Kawasaki, niet ver van Kobe gelegen, werkt men met volledige ploegen aan vier schepen te gelijk, aan een van 1.700, aan een van 3.000, aan een van 4.000 en aan een van 7.300 ton.

De groote ijzerfabriek van Osaka werkt aan zes schepen van 7.300 ton, aan vijf schepen van 5.000 ton, aan twaalf schepen van 3.900 ton en aan een van 11.000 ton.

Men werkt dus aan eene heele vloot van meer dan 40 schepen, waarvan velen binnen het jaar zullen varen!

Rond den Oorlog

De verwoesting van Brest-Litowsk

De reporter van een deensh blad, die met een zweedschen confrater van de eerste in de deur de Russen verlaten stad was gedrongen, hangt over de uitgestrekte brandramp een hartroerend tooneel op, waarvan wij een en ander ontleenen:

Wij stonden daar weldra voor eene rookwolk waarvan geen sterveling zich een gedacht kon vormen, en tegen den wind op ontstond er eene hitte voor dewelke wij ons hier en daar moesten op zijde trekken.

In de rookwolk zelf werd er eene zee van vuurgensters opgejaagd, die uren en uren ver dreef en zelfs op groote afstanden nieuwe brandrampen ging verwekken, in de boerderijen waarvan de gebouwen met strooi gedekt waren.

Twee houten bruggen, die voor de stad over de wallen lagen, waren slechts ten halve afgebrand, daar de vloer weldra in het water gezakt was, en met eenig gevaar voor een nat pak konden wij er over gaken.

Al de bruggen over den Bug stonden in brand. Balken en heele brokken van den vloer vielen brandend in het water, dreven brandend voort en wierpen een akelig licht op de middeleeuwsche gebouwen met hunne torentjes, die talrijk langs den tegenovergestelden oever stonden en waarin men nog hier en daar groepen russische soldaten zag heen en weer loopen.

Uit de daken van de eigenlijke citadel stegen op twintig plaatsen hooge vuurkolommen op, die een akelig zwarten rook achter lieten en gedurig hoorden wij nog nieuwe ontploffingen, die een nieuwen brandhaard stichtten.

Als wij eindelijk over den Bug gezet waren en tot in de straten der voorstad konden doordringen, vonden wij den heelen weg als bestrooid met alles wat men maar denken kan: papier, kleederen, wapens, levensmiddelen, flesschen, conservevandozen, enz. enz.

In het eerste parkje troffen wij eenige duitse officieren aan, die reeds den muil van zeventien begravene kanonnen van dertig centimeters onbloeit hadden.

Met die officieren deden wij eene wandeling door het groot voorraadmagazijn, dat volgepropt zat met allerhande levensmiddelen — die allen bedorven waren uit oorzaak der groote hoeveelheden petrool die er over gegoten was.

Van daar gaan wij naar het groot Hotel de Paris, maar tien minuten later moeten wij buiten omdat het dak in brand staat, ten gevolge van den regen van vuurgensters die er op neervallen.

In die tien minuten tijd waren wel twintig huizen der buurt in brand geraakt, en zoo sloegen de vlammen van de eene straat naar de andere over, terwijl een vreeselijk gekraak van ontploffingen en instortingen als uit eene hel scheen op te stijgen.

Wij moesten achteruit, in het midden der straat blijven, achter de gebouwen omgaan, en als levende wezens troffen wij daar niets anders meer aan dan huilende honden en katten die op de vlucht waren.

Van in den hooger gelegen achterhof van een reeds platgebrand hotel, zagen wij hoe verder hoe meer vlammen opklaarden, terwijl er niemand was die aan blusschen kon denken, iets wat overigens onmogelijk zou geweest zijn, aangezien alles overal overvloedig met petrool, naphte en spiritus overgoten was.

Achter de woningen om en door de reeds plat gebrande straten sluipend, opletend voor de op het invallen staande muren, geraakten wij eindelijk in een ander klein park, waar wij den eenigsten inwoner aantroffen die de stad niet had willen verlaten.

Die man was de winkelier Mozes Perles, die ons vertelde dat hij de toelating bekomen had om zijn boedeltje te redden, eenig keukengerief, zijn ouden bijbel, een paar muurlijsten en eene wieg waarin een boorling lag en waarbij drie andere kinders ineengehurkt zaten te weenen.

Steeds verder rond gaande langs de richting die ons door den ongelukkige als de ongevankelijkste werd aangewezen, hoorden wij een paar uren lang niets anders dan verschrikkelijke ontploffingen, vergezeld van het helsch gekraak der instortingen, waarop steeds nieuwe brandrampen ontstonden, die eene zee van vuur met rook en gensters in de lucht joegen.

En te midden van dat onbeschrijfelijk gekraak, vernamen wij eensklaps de tonen van eene geweldig schetterende fanfare, van een militair muziek, dat ging aan het hoofd der in de stad dringende troepen!

Op de groote openbare plaats, waar reeds alle gebouwen plat lagen, maar nog een dikken rook langs den grond joeg, ontmoetten zich de bataillons van de duitse en de oostenrijksche troepen, die langs verschillende kanten in de stad gedrongen waren. In den rook zagen wij niets anders dan schimmen, die van elkander niet te onderscheiden waren, en het is ons onmogelijk om naar verdienste te beschrijven welke indruk dit spookachtig tooneel op ons maakte.

Den volgenden morgen vroeg sloeg men de hand aan het werk, om eene noodbrug over den breeden Bug te leggen, en om elf ure reed de eendeloze stoet van de artillerie er over, om door de nog rookende en brandende stad noordwaarts te snellen.

De kapitaalsvorming in Duitschland tijdens den oorlog

Een Duitsch ekonoom, de heer Calwer, publiceert in de «Wirtschaftliche Korrespondenz» eene interessante studie over de kapitaalsvorming in Duitschland tijdens den oorlog. Daarin zegt hij:

Van de twee milliarden mark welke, volgens de onlangs gedane verklaring van den heer Helfferich, Duitschland maandelijks voor zijne oorlogsbehoeften noodig heeft, komt een groot gedeelte onmiddellijk weer in omloop voor de betaling van oorlogsleverages. Een ander gedeelte wordt besteed voor de soldij van officieren en soldaten, die het ontvangen geld weer in koopwaar omzetten, d. i. deze sommen bevorderen alweer de nijverheid en handel in Duitschland. Al dit geld vloeit naar ondernemingen, welke het op hare beurt uitgeven aan salarissen of voor de betaling van ruwe stoffen. Een aanzienlijk gedeelte blijft echter in de handen der nijverars en handelaars voor de interesten der in hunne ondernemingen belegde kapitalen; deze sommen vormen hunne winst en maken dus deel uit van het kapitaal.

Dit winstbedrag is tamelijk aanzienlijk voor de oorlogsleverages en veel grooter dan voor den uitvoerhandel in normale tijden. De kapitaalsvorming geschiedt dus veel vlugger in oorlog- dan in vreedetijd. Wat aan loonen uitbetaald wordt, wordt niet geheel en al door de dagelijkse behoeften verzwalgen, maar vindt voor een belangrijk gedeelte den weg naar de spaarbank. Dit verklaart dan ook het feit dat de stortingen ter spaarbank niet verminderd, maar integendeel vermeerderd zijn.

Het zijn juist de economische afzondering van Duitschland enerzijds en de oorlogsleverages anderzijds, welke een toestand in het leven geroepen hebben, die eene spoedige kapitaalsvorming bevordert. Men moet ook niet uit het oog verliezen, dat de normale vraag naar kapitaal in Duitschland sterk afgenomen heeft door de beperking der binnenlandsche behoeften, bijv. voor het bouwen, dat anders veel kapitaal noodig heeft.

DENKT STEEDS AAN HET WINNEN
VAN NIEUWE LEZERS VOOR HET
BLAD «VOORUIT»

DE OORLOG EN DE GODSGELEERDEN

III

Onze lezers zullen misschien zeggen: Vriend opsteller, wij hebben onzen buik al vol van dien godsgeleerden zeever en deugnietierij.

Goed en wel, maar gij moet die lieden in den grond leeren kennen, om te weten waartoe zij in staat waren en hedendaags nog zijn.

Loe leert «Le Bien Public» ons dat, volgens de godsgeleerden, de bestrafing van den oorlog niet onevenredig zijn mag met de begane fout.

A la bonne heure! De godsgeleerde babbelaars houden er zeker een pegel op na om te weten hoeveel er misdaan is van den eenen kant en hoeveel er mag gestraft worden met oorlog van de andere zijde.

Dat is eenvoudig bespottelijk! De oorlogen gaan tot hun uiterste logiek en de wreedheden zijn noch te voorzien noch in te toomen.

Waarom? Wel eenvoudig omdat het gevecht zelve de driften opweept en van de menschen wilde dieren maakt, zoolwel van de eene zijde als van de andere.

Het zien van bloed, het zien vallen der kameraden, het gedacht aan moeder, vromer of kinderen, dat alles maakt de meesten der strijders wanhopig, zinloos van smart en woede.

In zulke oogenblikken kan er geen spraak meer zijn van evenredigheid of onevenredigheid tusschen fout en straf.

De godsgeleerden erkennen dat de overheden betrokken in den oorlog eerst goed de oorzaken moeten onderzoeken en zien of deze wel rechtvaardig zijn, en zij voegen er de volgende monsterachtigheid bij:

De onderhoorigen zijn niet gehouden van zich aan dat onderzoek over te leveren; zelfs wanneer zij aan de rechtvaardigheid der oorzaak twijfelen. Zij zijn verontschuldigd door hunnen plicht van gehoorzaamheid.

Dus, het bevel van een prins is gewettigd, moet zijwendig aanvaard worden, men moet niet eens onderzoeken of het gerechtvaardigd is, gij zijt op voorhand vrijgepleten, omdat gij moet gehoorzamen.

Maar aanziet men de massa dan als een troep ellendige slaven, die zoo maar blindelings te gelooven en te gehoorzamen hebben.

Dat kan vroeger zoo geweest zijn, dat staat nu in Rusland met eenen tsar, die nu in de handen der Duitschen is.

aan 't hoofd of in de Congo bij de wilden.

Elders gaat dat zoo niet meer. Duitschland en Frankrijk hebben hun algemeen stemrecht, de Reichstag of de Kamer en Senaten worden geraadpleegd en de gekozenen der massa doen hunne zienswijze kennen en brengen in volle vrijheid hunne stemming uit.

Met welke denkbeelden zijn de godsgeloorde inkvisiteurs dan toch behebt?

En een hedendaagsch blad gelijk «Le Bien Public» maakt zich den toek van zulke verouderde en barbaarsche gedachten. 't Is meer dan treurig!

Het klerikaal blad spreekt zich nochtans zelve tegen in de volgende woorden:

Zich zelve rechten wordt aan den mensch afzonderlijk geweigerd. Waarom, vraagt men zich af, waarom het dan toestaan aan den prins?

«Le Bien Public» antwoordt op die vraag die hij zelve stelt, als volgt:

Zich zelf te rechten wordt geweigerd aan de bijzonderen, omdat de wraaknemende macht aan den bijzonderen niet behoort voor bijzondere belangen.

Die macht behoort aan de openbare macht, die moet handelen voor het gemeenschappelijk welzijn.

Tusschen twee soevereine Staten is er geene andere doenwijze mogelijk, tenzij een internationaal scheidsrecht.

Dus de mensch mag zich zelve niet rechten en dat is maar juist, omdat er tribunaal zijn, met rechters, beschuldigers en advocaten die recht kunnen doen.

Dat de openbare besturen over meer macht beschikken als zij handelen voor en door de gemeenschap en voor het gemeenschappelijk welzijn, dat is ook begrijpelijk.

Maar «Le Bien Public» wijkt hier geheel af van zijne godsgeloorde stelling, volgens dewelke een prins alleen over oorlog en vrede beschikt en de massa niemendalle te zeggen heeft. Hij spreekt zich zelve tegen.

In geen enkel geval aanvaardden wij den oorlog zonder meer, hetzij dat hij door een alleenheerscher gelijk den tsar van Rusland werd aangekondigd, hetzij dat hij naar

Europeesche Oorlog

In West-Vlaanderen

en in

Noorden van Frankrijk

Officieele telegrammen:

Uit Deutsche bron

Groot Hoofdkwartier, 9 Sept. 1915.

Westelijk oorlogsterrein.

In de Argonnen gingen gisteren noord-oostelijk van Vionne-le-Chateau onze Wurmbergse en Lotharingse regimenten tot den aanval over. De door de artillerie voortreffelijk ondersteunde bestormende infanterie zette zich op eene frontbreedte van meer dan 2 kilometers en eene diepte van 300 tot 400 meters in 't bezit der vijandelijke stellingen en van meerdere steunpunten; daaronder het door de Fransen veroverde werk Marie-Thérèse. 30 officieren, 1899 man werden gevangen genomen, 48 machiegeweren, 54 mijnwerpers, een revolverkanon veroverd.

Gedurende den nacht van eergisteren op gisteren werden in Londen de dokken evenals de andere havenplaatsen en hunne omgeving met brandbommen en springbommen overvloedig bestookt. De werking was recht bevredigend. Onze luchtschepen zijn trots de heftigste beschieting zonder eenige schade teruggekeerd.

Duitse vliegtuigkaders vielen Nancy aan.

Oostelijk oorlogsterrein.

Legergroep van generaalveldmaarschalk von Hindenburg.

Van de Oostzee tot oostelijk van Olita geen wezenlijke verandering.

Tusschen Jasiory en den Njemen weert de vijand zich hardnekkig. Onze troepen naderen Skidel. Zuidelijk van de Njemen ontrok de vijand zich aan de nederlaag door terugtrekking achter de Selwanka; op den westelijken oever houden slechts nog achterhoeden.

De legergroep nam 3550 gevangenen en veroverde tien machiegeweren.

Legergroep van generaalveldmaarschalk Prins Leopold van Beieren.

Ook hier is de Selwanka op de meeste punten onder gevechten met vijandelijke achterhoeden bereikt; zuidelijk van Rozana is de overgang over de Rozanka bedwongen. Oostenrijksch-Hongaarsche troepen gaan verder door het woud noord-oostelijk van Silec voortuit.

Legergroep van generaalveldmaarschalk van Mackensen.

Bij Chomsk is de noordelijke oever der Jasiolda gewonnen. Door ons voortuitgaan naar 't Noorden gedwongen, ruimde de vijand zijne stellingen bij Boreta-Kartuska. Tusschen het Sporowki-meer en het Dnjepkanaal hebben wij verder terrein gewonnen.

Zuidoostelijk oorlogsterrein.

De zuidelijk van Ostrow over de Sereth voortuitgedrongen vijand is op zijnen noordvleugel teruggeworpen.

Oppeste Legerbestuur.

Uit Fransche bron

PARIJS, 9 September. (Havas.) (Officieel).

De afgelopen nacht heeft zich gekenmerkt door enkele artilleriegevechten in België, ten noorden van Yperen, in Artois rond Arras, in de streek van Roye en op de hoogvlakte tusschen Roye en Aisne.

Op verscheidene punten van het front in Champagne, tusschen Reims en Argonne, zijn gevechten met bommen, handgranaten en geweervuur geleverd; de infanterie is niet in actie gekomen.

In Argonne hevige beschieting in den sector van Harzé.

In de Argonnen hebben de Duitschers, na een hevig bombardement, waarbij op ruime schaal gebruik gemaakt werd van granaten met verstikkende gasen, met twee divisies onze posities aangevallen. Zij slaagden erin in onze voorste loopgraven vasten voet te krijgen. Wij hebben een heftigen tegenaanval gedaan. De poging der Duitschers om ons front te doorbreken is mislukt.

In het noorden van Woëvre levendige artillerieactie.

Duitse vliegtuigen hebben vanochtend bommen geworpen op Malzeville en Nancy.

In samenwerking met Engelse water-vliegtuigen hebben Fransche vliegtuigen Oostende gebombardeerd. Een Fransch vliegtuig heeft bommen op St. Médard en Dieuze geworpen.

Een Fransch vlieger-eskader heeft bommen geworpen op Frescaty bij Metz.

De oorlog tusschen Italië en Oostenrijk-Hongarije

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 9 Sept. 1915. — De algemeene rust houdt aan. In de streek van Schludersbach verdreven onze troepen zwakkere vijandelijke afdelingen, die tegen onze Sopenastelling voorkwamen, door hun vuur; evenso werden twee Italiaansche compagnieën die in 't Paradagebied een onzer steunpunten aanvielen, teruggeslagen. Vijandelijke patrouilles die den Monte Cadenas bestuigen wilden, werden oaf geschoten.

Uit Italiaansche bron

ROME, 9 September. (Officieel): In het hooge Camonica-dal heeft onze artillerie het vuur geopend op de vijandelijke barakken in het Presena-bekken.

In Val Conca (Ledro-dal) heeft een van onze detachementen in den nacht van den 8den September een aanslag gepleegd op een zagerij en op de elektrische inrichting van Lem Zuno, ten noorden van Lazzeca.

In den Tolmein-sector viel de vijand in den nacht van den 8den September onze stellingen op de heuvelen van de Mrzli Vrk (Monte Nero) na een hevig artillerie- en geweervuur aan. Niettegenstaande mist en duisternis den aanval begunstigde, werd deze afgeslagen.

Aan de Beneden-Isonzo beschoot de vijand San Pietro d'Isonzo, Casselano en Montafalcone, waardoor slachtoffers gemaakt werden. Uit de rivier zelf hebben wij twee drijvende mijnen opgevischt.

De vijandelijke troepen werden verdreven uit het dal van Genova. Op de hoogvlakten N. W. van Arfero eestrijdt de vijandelijke artillerie te vergeefs onze stellingen. In het dal van Alvisco werden vijandelijke werken door ons vuur vernield.

In Cadoregebied drongen onze troepen vooruit en deden eene offensieve in gansche het gebied van Monte Croz Comelico (Kruisberg). Eenige vijandelijke stellingen werden bezet. Door de al te groote natuurlijke verdedigingsstellingen van den vijand konden wij op sekere punten niet verder gaan.

Een vijandelijke luchteskader heeft gisteren twee opevolgende aanvallen op ons vliegveld aan de beneden Isonzo uitgevoerd en daar bommen geworpen. Gedurende den tweeden aanval gingen onze vliegers op en het vijandelijke eskader moest wegvliegen. Tijdens zijn terugtocht wierpen de vijanden nog bommen op een troepenloots.

Aan de Russisch-Poolsche-Galicische grens

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 9 Sept. 1915. — Onze aanval in Wolhynië schrijdt voort. Gisteren werd het Russisch front noordelijk van Olyka doorbroken. Dubno, het tweede punt van den Wolhynischen driehoek, is genomen. In de stad is gisteren namiddag Oostenrijksche landvoerkavallerie getrukt. De stroomopwaarts liggende sportoren zijn in ons bezit.

Het leger van generaal Von Boehm-Ermolli is aan de boven Ikwa en over Nowo-Alexinievooruitgedrongen. De Russische krachten die in 't gebied westelijk van Trembowla over den Sereth gedrongen zijn, zijn grotendeels weer achteruit geworpen. In de gevechten die hier tegen vijandelijke overmacht plaats hadden, vielen Duitse gardebataljons, onder overste van Len, bijzonder gunstig in. Aan den beneden Sereth en Dnjestr heerschte betrekkelijk rust.

Bij de gisteren berichtte verovering der vijandelijke stellingen van Nowosiolka-Kostinkowa had in den strijd te voet de door veldmaarschalk luitenant van Brudermann gevoerde kavallerie overwegend aandeel.

Van de in 't Jasiolda-gebied strijdende Oostenrijksch-Hongaarsche strijdkrachten, wonden deelen de streek van Michalin, zuidelijk van Rozany.

Uit Russische bron

PETROGRADE, 8 September. (P. T. A.): Mededeeling van den staf van den opperbevelhebber.

In de streek van Riga niet de minste wijziging.

Ten Zuiden van Friedrichstadt opende de vijand in den nacht voorafgaande van den 8den September krachtige aanvallen tegen de rivier de Lauze (linkerzijrivier van de Duna). De nachtelijke aanvallen werden afgeslagen.

In de richting van Dwinsk en van Swenzjany (ten Zuiden van Dwinsk) niets van beteekenis.

Tusschen de Swenta en de Willa en tusschen de Willa en de Njemen is de toestand onveranderd.

Gedurende den 8den September zijn aanvallen der Duitschers tegen Orany en verder van den benedenloop van de Merezanka afgeslagen.

Gedurende den 8den en den 9den is de vijand voortgegaan zijn verrichtingen van Grodno in Oostelijke en Zuidelijke richting te ontwikkelen.

Verder naar het Zuiden hadden onze achterhoeden den 8den September in de streek van Wolkowsk en meer naar het Zuiden, op het geheele front tot aan den weg Rozany-Slonim, een gevecht te doorstaan hetwelk zich kenmerkte door buitengewone hardnekkigheid.

Tusschen de Jasiolda en de Pina gingen wij, na gevechten op de linie Chomsk-Drohiczyn, voort het offensief van den tegenstander tegen te houden op een linie, die een weinig meer naar het Oosten ligt dan de bovengenoemde.

In de streek van den spoorweg Kowel-Sasny-Kief voerde onze cavalerie geslaagde verrichtingen uit tegen den vijand door een reeks stoutmoedige charges uit te voeren. Deze hadden succes bij het dorp Woloski (bij Kowel) en Kocki (aan de Styr).

Op den rechteroever van de boven-Styr zijn sedert den 8den September hardnekkige gevechten begonnen in de streek van Radzilowo tusschen de rivieren Slanowka en Ikwa. Onder den druk van de vijandelijke strijdkrachten, die de onze aanzienlijk in aantal overtroffen, hebben deze opdracht gekregen om sterker posities in te nemen aan de rivieren Goryn, Stubel en Ikwa.

nemen aan de rivieren Goryn, Stubel en Ikwa.

Aan de Sereth bleef de vijand over het algemeen passief. Slechts deed hij den 8den herhaalde doch vruchteloze pogingen om in de nabijheid van Tarnopol tot het offensief over te gaan.

De strijd om de Dardanellen

Uit Turksche bron

KONSTANTINOPEL, 8 Sept. 1915. — Aan het Dardanellenfront drongen, in 't gebied van Anaforta, in den nacht van 6 tot 7 september onze verkenningskolonnen, die tegen Mesutan Tepe en Asmak gezonden waren, in de vijandelijke loopgraven en veroverden twee machiegeweren met alle toebehooren, die tegenwoordig tegen den vijand benut worden, evenals 15 munitiekisten en 30 geweren. Ons vuur vernielde een Engelschen ziekenwagen die eene munitielading inhield, die in de lucht vloog.

Bij Ari Burnu niets van beteekenis.

Bij Seddil Bahr beschoten vijandelijke torpedobooten, met hulp der waarnemingen van een vastliggende ballon, gedurende eenige oogenblikken en zonder bemerkenswaardige schade aan te richten, onze stellingen op den linkervleugel. Onze batterijen in de zee-engten brachten op 7 september vijandelijke batterijen tot zwijgen, die onze stellingen op den linkervleugel beschoten, en verstrooide vijandelijke bij Mortoliman verzamelde troepen. Anders niets van bevestiging.

OP ZEE

De torpedeering van de «Hesperian».

LONDEN, 8 September. (Reuter.) De Amerikaansche consul te Queenstown heeft officieel bekend gemaakt, dat onder de omgekomen opvarenden van de «Hesperian» ook iemand uit New-Jersey — een Amerikaan dus — was.

LONDEN, 8 September. (Reuter.) De «Daily News» verneemt uit Washington: Het ministerie van buitenlandse zaken heeft van Page, den Amerikaanschen gezant te Londen, een voorloopig verslag ontvangen, nopens de uitkomst van het van Amerikaansche zijde ingestelde onderzoek over het zinken van de «Hesperian».

Getorpedeerd

BORDEAUX, 8 September. (Reuter.) De pakettboot «Guatemala» is getorpedeerd; de bemanning is gered.

(De «Guatemala» behoorde aan de Cie Générale Transatlantique te Havre, was in 1908 gebouwd en met 3915 ton.)

LONDEN, 8 September. (Reuter.) Volgens Lloyds zijn het Engelse stoomschip «Douro» en het Russische stoomschip «Rhea» gesonken. De bemanningen zijn gered.

(De «Douro», in 1889 gebouwd, met 2443 ton bruto en behoorde aan T. Wilson Sons en Co. te Hull. — De «Rhea», in 1883 gebouwd, met 1145 ton en behoorde aan de Finske Angt. Aktieb. te Helsingfors.)

Aangebracht

De stoomtreiler «Verano» heeft te IJmuiden aangebracht 18 Engelse visscherslieden, de opvarenden van 4 Engelse visschersvaartuigen, genaamd «Emmanuel», Lowestoft 189, «Emblem», Lowestoft 97, «Victorious», Lowestoft 1078, en «Constance», Lowestoft 900, welke vaartuigen maandag namiddag half vier op 44 mijl O.Z.O. van Lowestoft door twee Duitse duikboten, door middel van bommen, tot zinken zijn gebracht.

Alle geredden waren wel.

In den grond geboord

Engelse bladen vernemen uit Athene dat de Turksche torpedojager «Yagh Hissar» in de Zee van Marmara door een duikboot van een der bondgenooten in den grond is geboord.

Aangespoeld

Bij Corbière, op het eiland Jersey, in het Kanaal, is het lijk aangespoeld van zekeren R. L. Martin, een Amerikaan. Deze Martin had behoort tot de bemanning van de «Anglo-Californian», welk schip den 4 Juli ter hoogte van Queenstown was in den grond geboord.

De «Arabic»

Men meldt uit Berlijn: Dinsdag avond te 8 uur heeft een boodschapper van het ministerie van buitenlandse zaken den Amerikaanschen gezant Gerard een nota betreffende de «Arabic» overhandigd, die vier bladzijden machineschrift omvat en getekend is door Von Jagow.

Naar de correspondent van de «United Press» verneemt, houdt de nota de verklaring in van den duikbootkapitein, dat hij vreesde dat de «Arabic» hem zou rammen en dat hij een torpedo afschoot uit zelfverdediging.

In het Buitenland

In Duitschland

Duitsche hulde aan Pégoud

BELFORT, 7 September (Reuter): Gister avond heeft een Duitse vliegtuig, dat op groote hoogte boven Chavanne sur l'Etang, een Elzasische gemeente aan de vroegere grens, vloog, een kruis naar beneden geworpen met het opschrift: «Aan Pégoud, als held geneuveld. Zijn tegenstander.»

Geneuveld

Volgens de «Deutsche Juristenzeitung» waren tot 28 Augustus 1914 Duitse juristen geneuveld. Onder hen waren 10 professoren, 414 hooge administratieve ambtenaren en rechters, 1178 rechters van lagere rang en 386 advocaten.

In Engeland

Het Vakvereenigings-Kongres

LONDEN, 7 September (Part.) In zijn rede op het kongres van vakvereenigingen te Bristol heeft Seddon nog gezegd, dat de winsten, die op voedingsmiddelen en oorlogstuig gemaakt worden, de voornaamste reden zijn van de roerigheid in de Engelse arbeiderswereld. De regering dient de lasten gelijkmatig te verdeelen.

Vandaag zal het kongres beraadslagen over het vraagstuk der conscriptie. Een gedeelte van de afgevaardigden schijnt de aanneming van een motie te verlangen, die zich volstrekt tegen conscriptie verklaart, anderen willen alleen de persagittatie afkeuren en de zaak aan de regering ter beslissing overlaten.

LONDEN, 8 September 1915. (Reuter.): Het kongres van vakvereenigingen te Bristol heeft met 600 tegen 7 stemmen eene motie aangenomen, waarbij het kongres zich verbindt de regering zooveel mogelijk te steunen in eene vruchtbare voortzetting van den oorlog.

De resolutie tegen dienstplicht die op het kongres is aangenomen, werd met algemeene stemmen goedgekeurd en zeer toegejuicht.

De «Star», een arbeidersblad, schrijft hierover:

«Deze uitspraak door lieden, die feitelijk alle vakorganisaties vertegenwoordigen, zal waarschijnlijk eene doodsteek blijken voor de dienstplichtcampagne, door lord Northcliffe op touw gezet, terwijl zij in geen enkel opzicht welk verantwoordelijk beroep ook van lord Kitchener op de natie bemoeilijkt.»

Overleden

Kapitein Riddell, een der beste Engelse vliegers, die bij een verkenningstocht boven Oostende den 31sten Juli zwaar was gewond is eergisteren overleden.

Geneuveld

Onder de Britsche geneuvelden aan de Dardanellen is de brigade-generaal Kenna, die in zijn leven heel wat heeft gevochten. Hij nam deel aan de Nijl-expeditie (1898) en was in den slag bij Khartoum. Ook in den Boerenoorlog heeft hij gevochten, terwijl hij van 1902-04 in Britsch Somaliland heeft gestreden. Voór hij naar de Dardanellen werd gezonden, was generaal Kenna nog in Egypte werkzaam geweest.

Gewond

De Engelse brigade-generaal graaf Longford is aan de Dardanellen gewond.

De munitie

LONDEN, 8 September 1915. (Reuter): Het ministerie van munitie deelt mede dat de regering opnieuw 180 inrichtingen voor de vervaardiging van munitie heeft overgenomen. Er zijn thans 715 fabrieken onder controle der regering.

Zepellins boven Engeland

LONDEN, 8 September 1915. (Reuter): Het persbureau deelt mede, dat luchtvaartuigen van den vijand dezen nacht boven oostelijke graafschappen van Engeland zijn geweest en daar branden en persoonlijke verliezen hebben veroorzaakt.

LONDEN, 8 September 1915. (Reuter): Het Persbureau maakt bekend, dat drie Zepellins dezen nacht een bezoek aan de oostelijke graafschappen van Engeland hebben gebracht en bommen hebben geworpen. Er werd met anti-luchtvaartgeschut op geschoten en vliegtuigen stegen op, doch zij konden de luchtscepen niet ontdekken. Vijftien kleine woonhuizen zijn vernield of ernstig beschadigd. Een groot aantal deuren en vensters is gebroken. Verscheidene branden zijn veroorzaakt, doch spoedig gebluscht. Er is verder geene ernstige schade aangericht.

W. T. B. BERLIJN: Onze Marineluchtschepen hebben in den nacht van 8 tot 9 het westelijk deel der City van Londen, verder groote fabrieken bij Norwich zoowel de haven van Middelborough met goed gevolg aangevallen. Sterke ontploffingen en talrijke branden werden bestatigd. De luchtschepen werden door de vijandelijke batterijen hevig beschoten. Zij zijn goed behouden teruggekeerd.

De Chef en de Admiraalstaf, (Get.) Behncke.

Omgekomen

LONDEN, 8 September 1915. (Reuter): De Engelse militaire vlieger G. Hobbs is maandag te Marten Hill, bij Dover, met zijn vliegtuig gevallen en omgekomen.

In Frankrijk

De moordenaar van Jaurès

W. T. B. PARIJS, 9 September 1915: De onderzoeksrechter heeft den moordenaar van Jaurès, Villain, voor het Assisenhof, onder beschuldiging van moord met voorbedachtheid, verwezen.

In Italië

Katoen als contrabando

ROME, 7 September (Reuter). Bij koninklijk besluit is katoen tot volstrekte contrabando verklaard.

In Rusland

De Russen willen een ministerievoor de Nationale Verdediging

«Le Temps» deelt mede, dat de gemeenteraden van Petrograd, Nijni-Nowgorod en Twer zich, naar het voorbeeld der municipaliteit van Moskou, uitgesproken hebben ten voordeele der oprichting van een ministerie van Nationale Verdediging.

De afgevaardigden voor Petrograd werden belast met dit voorstel aan den Tsaar bekend te maken, bij wien zij eene audientie verzocht hebben.

Deze beweging staat onder de leiding van den oud-voorzitter van den ministerraad, den heer Kokotoff, die zich eens verklaard heeft met het programma der vooruitstrevers en dezen beloofd heeft tot hunne partij toe te treden.

De tsaar opperbevelhebber

PETROGRADE, 7 September (Reuter). De Tsaar heeft Poincaré gezegd, dat hij zichzelf aan het hoofd van de Russische legers heeft gesteld.

Poincaré heeft geantwoord: Dat is een bewijs dat Rusland van plan is den oorlog voort te zetten tot de overwinning is bevochten.

Grootvorst Nikolaas van het opperbevel onthoven

PETROGRADE, 8 September. (P. T. A.): De Tsaar heeft den grootvorst-generalissimus het volgende rescript doen toekomen: «In den aanvang van den oorlog verbinde mij beweegredenen van hooger aard, den wensch van mijn hart te volgen, mij zelf aan het hoofd van het leger te stellen.

Het is daarom, dat ik u het opperbevel over de strijdkrachten tot land en ter zee. De oogen van gansch Rusland waren op u gericht. Uwe Hoogheid heeft in den loop van den oorlog het bewijs gegeven, van onwrikbare dapperheid, dewelke een diep vertrouwen deed ontstaan en alle Russen met hun vromen wensch u deed volgen door alle onvermijdelijke wisselingen van den krijg.

De taak, die God mij heeft toevertrouwd, legt mij heden, nu de vijand in het rijk is binnengedrongen, de plicht op, zelf het opperbevel te aanvaarden, om met mijne troepen de ontberingen van den oorlog te deelen, en met hen den Russischen bodem tegen de aanslagen des vijands te beschutten. De wegen der voorzienigheid zijn ondoorgrondelijk; maar mijn plicht en mijn wensch sterken mij in deze verandering, welke, om redenen van staat, noodig is.

De inval des vijands uit het Westen maakt steeds vorderingen en vereischt vóór alles, zoo krachtig mogelijke concentratie van alle militair en burgerlijk gezag, alsmede samentmelting van het opperbevel met het gezag over alle bestuursellemen.

Dit kan onze aandacht van het zuiderfront afleiden. Derhalve zie ik de mogelijkheid in om van uw hulp en uw raad op het zuiderfront partij te trekken, en benoem ik u tot onderkoning van de Kaukasus en opperbevelhebber van het Kaukasische leger.

Ik betuig Uwe Hoogheid de diepe dankbaarheid van mijzelf en het vaderland voor de vermoedens des oorlogs, die hij hebt doorstaan.»

De onderkoning van Kaukasus van zijn post onthoven

PETROGRADE, 8 September. (P. T. A.): De Tsaar heeft aan graaf Worontsoebakof, onderkoning van Kaukasus, een brief gericht, waarin hij de inspanning en de moeite in herinnering brengt, die de graaf zich heeft getroost om het land te organiseren en de Kaukasische troepen te helpen hun ouden roem te handhaven. De Tsaar verklaart dat hij het verlangen van den onderkoning, om zijn krachten te wijden aan een taak, die meer overeenkomstig den toestand van zijn gezondheid is, zal tegemoet komen. Hij onthefte hem van zijn post en verbindt hem aan zijn persoon.

In Spanje

De Gibraltar-kwestie

De «Liberal» te Madrid meldt dat de Gibraltar-kwestie zal gesteld worden bij de opening der Spaansche Cortes. 82 afgevaardigden zouden besloten hebben om de regering omtrent dit punt te interpeleen.

Ontdekking van eene bende valschemunters

Volgens een telegram uit Barcelona heeft de politie, in een aristocratisch gedeelte der stad, de hand gelegd op eene bende valschemunters. Dit gezelschap «werkte» sedert verscheidene maanden aan het namaken van Fransche, Belgische, Italiaansche, Spaansche en Zwitsersche geldstukken en bankbiljetten. Het hoofd der bende en tal zijner medeplichtigen werden aangehouden.

Op den Balkan

Het verbond tusschen Griekenland en Servie

ATHENE, 7 September (Wolff). Naar verluidt, is de Griekse regering besloten, de moeilijkheden van Servie zooveel mogelijk te verlichten.

De officieus «Hestia» zegt, dat de regering niet van meening is, dat de aanvaarding van de voorstellen van de Entente, het Grieksch-Servische bondgenootschap zou opheffen.

De kringen der oppositie zijn de tegenovergestelde meening toegedaan. Volgens hen bestaat er geen twijfel dat Servie door het aannemen van de voorstellen der Entente den grondslag aan het verdrag van Griekenland heeft onttrokken.

De geschiedenis der Vlasnijverheid in Vlaanderen

Kortrijk is het belangrijkste centrum van den gewingelden vlashandel in België. Het gele Kortrijksche vlas wordt bijzonder gekocht door de engelsche spinnerijen, die omtrent de vier vijfden van de algemeene voortbrengst opkopen. Den voorkeur welke de Engelsen geven aan het Kortrijksche vlas spruit voort uit de innerlijke hoedanigheden van dit vlas dat geroot is in de Leie.

De engelsche vlaspinnerijen kunnen de beste vlassen kopen en ze bijgevolg hoog betalen, daar zij er de fijnste garennummers van bekomen, ongenaakbaar aan de belgische vlaspinnerijen.

Na Engeland is Frankrijk (Noorden) de grootste klant van Kortrijksch vlas; vervolgens, maar in zeer kleine hoeveelheden, Bohemen en Rusland.

De belgische vlaspinnerij bedient zich bijzonderlijk van Russische en Siberische vlassen en etoupe. In de tweede lijn wordt het blauw Vlaandersch vlas eveneens uitgevoerd naar Frankrijk, Engeland, Bohemen en naar Rusland.

De verkoop van gewingeld vlas wordt gedaan door de handelaars:

1. Ofwel aan den agent van den vlaspinner; er zijn omtrent 15 engelsche spinnerijen die een agentschap bezitten in Kortrijk.

2. Ofwel aan een bestellingshuis; men heeft in Kortrijk van 30 tot 25 bestellingshuizen gerekend, voor het grootste deel engelsche, maar ook Belgische, Fransche en Hollandse.

3. Ofwel aan een tussenpersoon, die koopt en vervolgens verkoopt, hetzij aan een agent van den vlaspinner, hetzij aan een bestellingshuis.

De verkoop gebeurt zelden op staal. Ziehier hoe men over 't algemeen te werk gaat:

De koper begeeft zich naar het huis van den verkoper, hij onderzoekt oppervlaktig het vlas dat er is en doet zich een aangedeide hoeveelheid bestellen.

Deze bestelling wordt vervolgens ernstig onderzocht in de magazijnen van den koper, den maandag en vrijdag van iedere week, en de verkoop is maar gesloten, na de afdeling van het geleverde deel, wat over 't algemeen maar bestatigd wordt door de terugzending van de ledige zakken.

De betalingen geschieden den maandag; gekocht den maandag morgen, wordt het vlas betaald des namiddags; als het den vrijdag wordt gekocht betaalt men den volgende maandag. Dit zijn gewoonten.

De prijzen verschillen veel. Gedurende het tijdperk 1896 (geroot vlas in den zomer 1896 en verkocht in den winter 1896-1897), was er veel vlas van zeer goede hoedanigheid en van de beste hoedanigheid.

Men heeft er van verkocht tot 650 fr. de 100 kilos.

Men heeft veel zaken gedaan in de middelbare prijzen van 250 tot 400 fr. Maar gedurende het tijdperk 1897, deed zich een aanzienlijke afslag voor: de vlassen die in 1896 een waarde hadden van 400 fr. werden dan verkocht aan 300 fr.

Over de redenen van dezen staat van zaken heeft men aan: de groote onzekere en veranderlijkheid der oogsten, de overvoortbrengst, het ontbreken van verbruikers, de eensgezindheid van de engelsche vlaspinnerijen om de prijzen zeer laag te houden, enz.

Er bestaat, in den vlashandel, een aantal slechte praktijken, die zich hebben ingeprent door de handelsgewoonten en die men te vergeefs zou zoeken uit te roeien. Wij zullen er eenige aanduiden als voorbeelden van weergierigheid.

De vlaspinnerijen doen zich een dubbele of driedubbele hoeveelheid bestellen van hetgeen zij noodig hebben, zulks om een zitting te doen en den overschot te weigeren.

Indien men bijvoorbeeld maar 20 balen vlas neemt op 60 gevraagde, berokkenen de 40 balen die men naar den verkoper terug zendt voor dezen een verlies: onnoodige verzendingskosten, het inhouden van deze 40 balen, die intusschen tijd eenen koper konden gevonden hebben, enz.

Ofwel, in geval van stilstand van zaken, beginnen de koopers met hunne koopwaren te weigeren, met het inzicht om ze nadien te aanvaarden met een vermindering van prijs.

Of wel nog, zoo tusschen het oogenblik van de vraag der aflevering en den dag van aanvaarding, de koper slecht nieuws ontvangt van wege de spinnerij, weigert hij de levering of eischt prijsvermindering zonder andere beweegredenen.

Integendeel gebeurt het ook, dat de verkopers vlassen bij een bestelling voegen die niet gelijkend zijn aan de uitgezochte vlassen in magazijn.

Al deze praktijken zijn dagelijksche zaken, ondanks de protestatie van de ernstige handelaars.

Zij worden schijnt het, voor een groot deel toegeschreven aan de tusschenkomst en de sluwe streken der tusschenpersonen. (Biot volgt.) J. Samyn.

TUINBOUW

(Zie Voornut van 26 en 29 Juni, en 1, 15 en 30 Juli, 5, 12, 22 en 25 Oogst en 2 September)

ERRARE. In ons laatste artikel (2 September) hebben een paar onnauwkeurigheden onduidelijk gemaakt.

1. Aan het kapittel Zuidermuren leest men: «Deze muren... (tot aan) in te oogt». Dan moet volgen: BERGAMOTTE ESPEREN; zeer vruchtbaar. Geeft moent, enz.

2. Juist daerover leest men: «Doyenné

d'hiver. Nog een soort... (tot aan) rijpend in Januari-Maart. Dan moet volgen: «DOYENNÉ DU COMICE. Zeer vruchtbaar en krachtig, van allereerste kwaliteit. Oktober-November.

«PASSE-CRASSANE. Tamelijk krachtig, zeer vruchtbaar, van allereerste kwaliteit. Januari-Maart.

«Soorten die ook rijpen, in den winter en in de lente zijn: Olivier de Serres», enz.

De werkmans tuin

(Vervolg)

DE FRUITBOOMEN

De liefhebber moet niet alleenlijk peren hebben; een goede perzik, een abrikoos, een druiventros zijn hem altijd welkom. Het is de Wester- of Zuid-Westermuur die deze fruitboomen zal ontvangen. De waaiervorm is het best geschikt voor den perzik en den abrikoosboom want zij onderwerpen zich maar moeiliijk aan de regelmatige vormen. Men plant ze op 3 of 4 meters afstand.

Als variëteiten voor de perzik neme men: Amsden (rijpt half Juli), Grosse mignonne hâtive (rijpt half Augustus), Madeline rouge (einde Augustus), Belle Beausse (einde September), Bruguon gros violet (einde September).

Als abrikoos neme men: Gros précoce (half Juli), Royal (half Augustus), Abri-cot-pêche of de Nancy (einde Augustus).

Van den druivenaar in open lucht moet men geen wonderbare uitslagen verwachten, want meermalen rijpen de druiven niet genoegzaam. Nochtans uit oorzaak van hunne rankige natuur, is het zeer gemakkelijk een vlakliggend snoer van deze plant te vormen, welke op den top van den muur loopt. Het is toch daar dat men de meeste kans heeft zijne vruchten te zien rijpen.

Weinige soorten betamen voor de open lucht, niettemin gebruikte men voor deze kultuur de Saint-Laurent, kleine blauwe druiven; zij kunnen dikker worden door het uitdunnen der trossen. Deze variëteit is zeer vruchtbaar en rijpt in den loop van September. Het is dus een voordeelige soort, die de liefhebber, begerig naar druiven, zal planten.

Volle-wind-leiboomen (contre-espallier).

Die kweekmethode der fruitboomen, vooral van de perelaars, heeft in de laatste jaren een groote uitbreiding genomen, vooral in het land van Ath-Doornijk. Dit komt voort door de menigvuldige voordelen die dit stelsel oplevert. Onder andere: daar de takken vastgehecht zijn, vallen de vruchten zoo gemakkelijk niet af tengevolge van den wind. De boomen beslaan minder plaats als de pyramiden en schaden min-

der aan de nabijgelegen kulturen door hun lommer. De vruchten zijn gewoonlijk veel schooner, beter gekleurd en veel dikker daar de lucht en het licht beter verdeeld zijn tusschen de vruchtenproducten. Eindelijk het laat ons toe meerdere soorten op een zelfde lengte te planten.

Tot het vervaardigen van dit schutwerk gebruikt men gewoonlijk een ijzeren gestel. Op het uiteinde van iedere rij plant men een T-vormige ijzeren staak van 0.35 x 0.40. Deze staken zullen in arduin of in beton vastgehecht worden en men plant ze loodrecht op een diepte van 50 tot 60 cm.

Om hunnen loodrechten stand te behouden ten tijde van de spanning der draden, voegt men aan iedere staak een steunpaal van dezelfde kracht en welke ongelijks zal vastgehecht worden. Tusschen deze, en op de lijn, plaatst men alle 3 of 4 meters platte ijzeren latten, veel zwakker, 't zij van 1 cm. dikte op 2 à 3 cm. breedte. Men plant ze ook op 50 tot 60 cm. diepte. Zij zullen desgelijks in steenen of in een ijzeren plaat vastgemaakt worden. Al deze staken zullen alle 50 cm. doorboord worden om de ijzerdraden door te leiden. Voor wat de ijzerdraden aangaat gebruikte men de gegalvaniseerde n. 11. De onderste draad zal gespannen worden op 30 cm. boven de oppervlakte van den grond. De andere zullen gelijklopend geleid worden, tot het bovenste gedeelte der staken, allen op 50 cm., gelijk wij hooger zeggden.

De spanning der draden wordt verkregen bij middel van trekkers of stijfspanners. Het is aan deze stijfgespannen draden dat men de houten latten vasthecht, die zullen dienen tot de opleiding der moeder-takken. Deze latten zijn gewoonlijk in den hout en hebben omtrent een vierkanten centimeter dikte. De afstand der latten wordt geregeld volgens de boomvormen die men er aan plant, maar gewoonlijk maakt men ze alle 30 cm. vast in een loodrechte richting. De hoogte der staken boven den grond hangt af van de hoedanigheid der aarde, van de variëteiten, van de vormen der boomen, enz. Dikwijls hebben zij 3 tot 4 meters hoogte. Deze ijzeren staken zullen voorerst twee lagen loodvermijlen, dan een laag grijze of bladgroene verf ontvangen.

Met het oog op besparing kan men de ijzeren staken door houten vervangen. Te dien einde kiese men loodrechte palen. Deze op iedere uiteinde zullen natuurlijk sterker zijn, en 10 tot 14 cm. diameter hebben; de tusschenstaken van 7 tot 8 cm. Men plant ze op een diepte van 1 meter. Om hun eene langere duurzaamheid te verzekeren zal men goed doen te vooreerst met solferzuur zoutgeest te doortrekken. Om dit te bewerken neme men een groot petroleumvat, waar men een bodem uit verwijderd

heeft, dan lost men in dit vat 3 kgr. koper-sulfaat op per hectoliter water. Vervolgens plaatst men er de staken gedurende 5 of 6 weken in. Na dien tijd zal het ingedompelde deel goed doorweekt zijn, men keert dan de staken, om het bovenste deel dat uit het vat was ook te doorweeken.

Het ideaal zou zijn een kom te hebben, waar men geheel de staken kan in nederleggen.

In plaats van ze met sulfaat te doorweeken, kan men ook het deel dat moet ingedolven worden lichtjes verbranden en dan bedekken met een goed laag teer. Alleenlijk is dit werk, dat wel spoediger volbracht is, het voorgaande niet waard.

Men plaatst deze volle-wind-leiboomen op de rabatten die langs de voornaamste wegen loopen. Om langs dit schutwerk te planten verkiese men perelaars met loodrechte moeder-takken, zekere deze die wij aangewezen hebben om langs de muren te planten. Men zal denzelfden afstand tusschen de boomen laten. Men kiese variëteiten op twee gegriffeld en kunnende weerstand bieden aan het schurft.

Ziehier een lijst van variëteiten die betamen, wat de natuur en de ligging van den grond ook wezen: Durondeau, Bon-Chretien, William, Soldat, laboureur, Doyenné du Comice, Louise Bonne d'Avranches, Alexandrine, Douillard, Seigneur Espéren, Jules d'Airolles, Beurre Bachelier, Bergamotte d'Espéren.

Wij segden dat men alle voordelen heeft om langs de voornaamste wegen leiboomen te planten: indien men echter terugschrok voor de instellingskosten, die nochtans niet zeer hoog beloopten, kan men pyramiden planten. Te dien einde is het nogmaals de perelaar die er het best toe geschikt is. Men zal maar deze alleen aannemen die gegriffeld zijn op twee.

Tusschen deze pyramiden behoudt men een afstand van 3 m. 50 à 4 m.

Men plant de volgende variëteiten: Doyenné du Juillet, Clapp's Favorite, Durondeau, Louise Bonne d'Avranches, Duchesse d'Angoulême, Doyenné du Comice, Le Lectier, in een woord variëteiten die bestemd zijn om in pyramiden geplant te worden, moeten krachtig en vruchtbaar zijn en kunnen weerstand bieden aan het schurft.

Indien de rabatten te klein zijn, in plaats van pyramiden kan men spinrokken of fuseaux planten. Men plant ze op eenen afstand van 1 m. 50 à 2 m. Te dien opzichte neme men weinig krachtige variëteiten maar zeer vruchtbaar, zoals de volgende: Bon Chretien, William, Louise Bonne d'Avranches, Beurre Capiaumont, Seigneur Espéren, Le Lectier, Bergamotte d'Espéren.

GEORGES SAUVAGE

Ons Nijverheids- en Beroepsonderwijs

De winter is in aantocht. — de akelige, rampzalige winter, met, in het vooruitzicht stoffelijke ellende, en het onvermijdelijke, indien wij er ons niet tegen verzetten: zedelijk verval.

Zullen wij dit lijdelijk aanzien, zullen wij niet al onze krachten gebruiken om, ondanks deze ellende, ondanks ons stoffelijk lijden, fiks te blijven staan, recht op, trotseerend den druk der tijden?

Zoo dikwijls reeds heeft de werkende klasse weerstand geboden aan alle soort rampen welke haar kwamen te treffen. Telkens toen kwamen nieuwe geesten opdoemen uit de dichte nevelen der sombere dagen, om ons weder op te wekken, om weder de hoop erin te brengen op het oogenblik dat soorelen modeloos het hoofd wilden buigen voor de nooit ophoudende toevallige of gewilde onderdrukking.

En nu! Zullen wij ons lijdelijk overgeven aan treure, suffende moedeloosheid? Zullen wij den winter doorbrengen in onze koude van licht berooft huizen, gezeten in donkere hoeken, zwijgend bespiegelend makende over onrechtvaardig lijden?

Neen, dat niet! De moedeloosheid mag er niet zijn. Wij moeten, wij zullen kracht vinden in de vroegere strijden en weerstand bieden aan den soms al te overweldigenden rampspoed. Wij zullen den winter zien voorbijgaan, hopen en begroetende van ver de komende lente, die uit het duistere zich aanmeldt met nu en dan korte maar heerlijke zonnestralen, welke ondanks alles men ons niet zal kunnen ontnemen. Wij zullen leven in hoop, en fier over die hoop, het noodlot in de oogen zien! Dat zullen wij!

Maar hoe nu de winter doorbrengen; hoe in de lange winteravonden de verveling verdrijven? Wel, eenvoudig door ons meer mensch te maken. We zullen leeren, leeren lezen, leeren denken, leeren weten, in een woord: leeren wat er te leeren valt. Onze eigene en ook vreemde kunsten, willen wij kennen; onze eigene en vreemde economische en sociale toestanden, waar wij belang bij hebben willen wij kennen, begrijpen, onderzoeken en zien toe te passen. Er is nog zoo veel, zoo oneindig veel dat wij door een kleine opoffering kunnen te weet komen: vragen wij aan de wetenschap alles wat ze ons vatbaar maken kan: LAAT ONS LEEREN!!

Wat nochtans voornamelijk de jongeren zouden moeten leeren, dat is hun vak. Na den oorlog zal er meer dan ooit behoefte zijn aan bekwaame vakmannen; de oorlog zal toestanden geschapen hebben die wij nooit gekend hebben noch vermoed hadden en slechte zij die grondig hun vak van in zijn oorsprong, van af zijn grondstof tot aan het meesterstuk kennen, zullen van die voordeelen kunnen genieten welke de kennis medebrengt.

Zijn vak kennen is meer dan deze eenvoudige woorden zeggen: het is weten wat men doet, waarom men het zoo doet; het is mensch zijn!

Tot heden werkten onze vak- en fabriekswerkers alleen om het bestaan te redden. «Uitgesteld bewijzen, hoogste prijs», zegt Multatuli.

Doch thans onder den drang der omstandigheden, door de behoefte der nijverheid lange de eene zijde en den drang naar hooger op bij ons volk ter andere zijde, daardoor is het vakonderwijs ontstaan, onderwijs dat niet alleen stoffelijk verheft, maar en voornamelijk zedelijk verhoogt de waarde van den werker.

De in zijn vak onderwezen werkmans is geen werktuig meer, hij is mensch; hij denkt en hij weet.

En, wat onze meesters ook willen, wanneer zij tegenover zoo'n denkenden, bekwaamen arbeider staan, moeten zij afkomen van hun denkbeeldig voetstuk en nevens dien werkmans op gelijke hoogte met hem spreken en onderhandelen. Dan, wat een gevoel van fierheid en sterkte voor dien arbeider; dan voelt hij dat hij niet is als een grondstof welke geen wil of weten kent, niet als een werktuig dat draait of stil staat op bevel, maar hij is nu mensch in zijne volle waardigheid en zijn arbeid is, hij weet het, zijn doel dat hij geeft aan het draaien van het levensrad.

Dezen winter moeten wij gebruiken om een groote beweging te doen ontstaan, om te trachten al onze werklieden naar de vakschool te doen komen; wij moeten gaan van huis tot huis, de jonge aankomenden opzoekende en ze naar school leiden. Laat ons de ouders overtuigen van het nut der school, en kweeken wij bij de jongeren den geestdrift aan.

Een andere plicht rust nog op ons, namelijk zorgen voor de toekomst der kinderen en broeders die ginds leven, ver van al wat zij lief hebben, of die reeds met hun leven den tol aan hun land betaalden.

Zullen wij de kinderen onzer strijders, die ongelukkigen welke nu alleen staan, aan hun lot overlaten?

Neen, niet waar! Het moet ons een plicht zijn voor hen te zorgen in sover het ons mogelijk is. Denken wij daarom aan hunne toekomst, gebruiken wij onzen invloed om die kinderen naar de vakschool te zenden. Zoo handelend zullen wij aan onze strijders het best toonen welke onze gevoelens ten hunnen opzichte zijn, beter dan met wat uiterlijk betoon het ook zij. Door voor die wezens zoo te zorgen geven wij hun een kapitaal, een toekomst, want het vakonderwijs is voor den werkmans zijn kapitaal, zijne toekomst.

Biinnen eenige weken zullen de vakscholen heropend worden. Van nu af kan men zich laten inschrijven bij de verschillende besturen onzer scholen.

Siet het niet uit: jaarlijks gaan honderden krachten verloren, door het feit dat men al te gemakkelijk nitstelt. Doet u dus de zeer kleine moeite u te laten inschrijven!

De stad Gent offert jaarlijks duizenden franken op voor het vakonderwijs en is voorzeker bereid nog meer, nog veel meer te doen. Maken wij er dus gebruik van; voor ieder vak is er een school of zijn er bijzondere lessen. Niemand volstrekt niet!

Met het vooruitzicht op de lange winteravonden:

GROOTE OCCASIE

VAN

GOEDE EN NUTTIGE BOEKEN

AAN UITERST LAGEN PRIJS

Een Terugblik «Proeve eener Geschiedenis der Gentsche Arbeidersbeweging gedurende de 19^e eeuw», door AVANTI, met naschrift van E. ANSEELE, geillustreerd, 800 bladzijden

Prijs in den handel	Spotprijs ter gelegenheid van het winnen onzer duizenden nieuwe lezers
5,00 fr.	1,25 fr.

De Franse Revolutie van 1848 (EICKOFF en BERNSTEIN) geillustreerd 800 blz.

6,00 fr.	1,50 fr.
----------	----------

De Voddendraper van Parijs (Felix PYAT), 2 deelen geillustreerd 1250 bladzijden

7,00 fr.	1,75 fr.
----------	----------

Martin de Vondeling (Eugeen SUE), 2 deelen, geillustreerd 1250 blz.

8,00 fr.	2,00 fr.
----------	----------

De Wandelende Jood (Eugeen SUE), 2 deelen, geillustreerd 1400 blz.

9,00 fr.	2,25 fr.
----------	----------

De Zeven Hoofdzonden (Eugeen SUE), 2 deelen, geillustreerd 1530 blz.

10,00 fr.	2,50 fr.
-----------	----------

De Verborgenheden des Volks (Eugeen SUE), 5 deelen, geillustreerd 2700 bladzijden

20,00 fr.	5,00 fr.
-----------	----------

EEN LOT VAN ZES KLEINE WERKEN:

1. Kapitalisme en Socialisme (RIENZI)
2. Collectivisme op Nijverheidsgebied (VAN DER VELDE)
3. Voor 't Volk Goefford (E. ANSEELE)
4. De Geschiedenis der Voorkampers van Rochdale
5. De Puinhoopen (VOLNEY)
6. Door Arm Vlaanderen (DE WINNE) geillustreerd

6,00 fr.	1,50 fr.
----------	----------

EEN LOT VAN ACHT KLEINE FRANSCH E WERKEN:

1. Josée (Jean CHALON)
2. L'Evolution de la Femme (Mre FOULEY-DARQUÉ)
3. La Réduction des heures de Travail (Em. VINCK)
4. La Jeunesse Laïque
5. Bonne Santé (Dr TERWAGNE)
6. En terre Liégeoise (Fél. PAULSEN)
7. Evolution de la terre et de l'homme (Jean CHALON)
8. La terre, astre du ciel (Jean CHALON)

22,00 fr.	2,50 fr.
-----------	----------

Deze boeken worden alleen 'S NAMIDDAGS afgeleverd in ons bureau, Hoogpoort, 29, (1e verdiep) van 2 tot 5 ure.

